

14-nji tema: **Türkmen Türkçesinde Konaklama ve Yemek** (Türkmen dilinde myhman bolma we naharlanma bilen baglanyşykly durnukly aňlatmalar)

Dersiň maksady:

✓ talyplara türkmen diliniň fonetik, morfologik we grammatik gurluş aýratynlyklaryny öwretmek;

✓ talyplara türkmen diliniň sözlük hazynasyny we semantik aýratynlyklary öwretmek;

✓ talyplara türkmen dilinde dürli temelar boýunça öz pikirlerini yzygiderli, logiki taýdan dogry beýan etmekligi öwretmek,

✓ talyplara türkmen diliniň dürs ýazuw düzgünlerini öwretmek;

✓ olara orfografik taýdan ýalňyşsyz beýan etmegiň tärlerini öwretmek;

✓ talyplaryň türkmen dilinde sözleýiş medeniýetini we ýazuw endiklerini hem-de başarnyklaryny ösdürmek;

✓ dersde türkmen dilini we edebiýatyny oňat öwretmek üçin talyplaryň özara işjeňligini ýola goýmak;

✓ türkmen dili we edebiýat sapaklarynda tehniki serişdelerden peýdalanmak;

✓ türkmen dili we edebiýaty dersleriniň üsti bilen talyplarda watansöýüjiligi, zähmetsöýerligi, agzybirligi, ahlaklylygy, ynsaplylygy, türkmen milli we dünýä gymmatlyklaryna buýsanç, gозellige söýgi duýgularyny terbiýelemek.

Dersiň wezipeleri:

- talyplaryň türkmen diliniň fonetik, morfologik we grammatik başarnyklaryny ösdürmek;
- talyplaryň sözleýiş dilini kämilleşdirmek;
- talyplaryň ýazuw we hatdatlyk endiklerini ösdürmek,
- talyplaryň sözlük üstünde özbaşdak işlerini kämilleşdirmek
- talyplaryň okama we düşünme ukyplaryny ösdürmek;
- talyplaryň gürrüň berme we ýazyp beýanetme endiklerini kämilleşdirmek;
- söz öwrenme endiklerini artdyrmak;
- terjime etme ukyplaryny ösdürmek...

Dersiň görnüşi:

- dilden düşündirme;
- ýazuwdan beýanetme;
- sorag-jogap arkaly berkitme;
- shemaly we tablisaly düşündirme;
- tehniki serişdeler arkaly düşündirme;
- ýumşuň kömegi bilen geçileni gaýtalama...
- öý işi tabşyрма...

Dersiň ýörelgeleri:

- ✚ türkmen filologiýasy baradaky bilimiň mazmuny bilen onuň beýan edilişinin bitewiligini gazanmak,
- ✚ türkmen diliniň beýleki dersler we durmuş bilen baglanyşygyny üpjün etmek;

✚ edeplilik, dogry sözlülük, ynsanperwerlik, yzygiderlilik, sylag-hormat we ýaş aýratynlyklara dogry gelmek.

✚ ders we durmuş, teoriýa we praktika gatnaşygy esasynda olaryň özara baglanyşygyny üpjün etmek...

Dersiň usullary:

- ❖ talyplaryň özbaşdak işleri we ýumuşlary barlag etmek;
- ❖ **ACTIV Studio** we **Power Point** maksatnamalaryndan peýdalanmak,
- ❖ türkmen filologiýasy boýunça öwredilýän temanyň prezentasiýasyny geçirmek,
- ❖ diliň grammatik kategoriýalary bilen baglanyşykly kynçylyklarda „**akyly sagady**“, „**akyly kompas**“ „**akyly şejeräni**“ kömege çagyrmak,
- ❖ talyplaryň arasynda özara pikirlenme minutlaryny geçirmek;
- ❖ talyplaryň logiki yzygiderliligine, subut edijiligine ünsi güýçlendirmek;
- ❖ Dersde düşnükçiligi we aýdyňlygy üpjün etmek...

Dersiň görkezme esbaplary:

- okuw kitaplary,
- gepleşik gollanmalary,
- ýazdyrylan ylmy çeşmeler,
- usuly gollanmalar,
- ses ýazgylary,
- deňişli suratlar,
- tablisalar, çyzgylar,
- sözlükler,
- metbugat maglumatlary.

9. TURİZM WE SYÝAHAT HYZMATY (TURİZM BÜROSU)

- **Maňa bir kitapça
berseňizläň!**

*Maňa bir kita:pça
verseňizlä:ň!*

- Bana bir broşür verebilir
misiniz?

- **Maňa şäheriň kartasyny
berseňizlä:ň!**

*Maňa şäheriň ka:rtasny
verseňizlä:ň!*

- Bana bir şehir haritası
verir misiniz?

- **Haýsy myhmanhanada
galyp bilerin?**

*Haýsy my:hma:nha:nada
ga:lyp bilerin?*

- Hangi otelde kalabilirim
acaba

- **Bu ýakynlardaky
myhmanhanalaryň sanaw
depderçesi barmy?**

*Bi ýaky:nlarda:ky
my:hma:nha:nalaň sa:naw
depderçesi va:rmy?*

- Bu civardaki otelleri
gösteren liste var mı?

- **Eýsem, bu ýerdäki iň oňat
myhmanhana haýsysy?**

*Eýsem, bi ýerdä:ki iň oňot
my:hma:nha:na haýsysy?*

- Buradaki en iyi otel
hangisidir acaba?

- **Bize iň oňat
myhmanhanany maslahat
berseňizläň?**

*Bize iň oňot
my:hma:nha:na:ny maslahat
berseňizlä:ň?*

- Bize iyi bir otel tavsiye eder
misiniz?

- Haýsy myhmanhanada galyp bilerin?

Haýsy my:hma:nha:nada ga:lyp bilerin?

- Hangi otelde kalabilirim?

Şäher gezelenji barmy?
Şäher gezelenji va:rmy?

- Şehir turu var mı?

- Şäher gezelenjiniň bahasy näçe?
Şäher gezelenjiniň bahasy nä:çe?

- Şehir turu ne kadardır?

- Gämili gezelenç sagat näçede başlaýar?
Gä:mili gezelenç sa:gat nä:çede başlaýa:r?

- Vapur gezileri saat kaçta başlıyor?

- Awaza haýsy tarapda?
Awaza haýsy tarapda?

- Avaza ne tarafta?

- Nusay galasy haýsy tarapda?
Nusoý gala:sy haýsy tarapda?

- Nusay Kalesi ne tarafta?

- Maña bir depderçe (kitapça) berseñizläň?
Maña bir depderçe (kita:pça) verseñizlä:ň?

- Bana bir broşür verir misiniz?

- Gämi bilen syýahat etmek isleýärim.
Gä:mi vilen syýa:hat etmek isleýä:n.

- Gemiyle yolculuk etmek istiyorum.

**- Awtobus bilen syýahat
(gezelenç) etmek
isleyärin.**

*Awto:bus bilen syýa:hat
(gezelenç) etmek isleyä:n.*

**- Uçar bilen syýahat
etmek isleyärin.**

*Uçor vilen syýa:hat etmek
isleyä:n.*

**- Türkiýä ulagly (maşynly)
gaýtmak isleyärin.**

*Türkiýä: uloglu (maşşynly)
gaýytmak isleyä:n.*

**- Daşoguz a gitmek
isleyärin.**

Daşoguzo gitmek isleyä:n.

**- Borjum näçe? / Näçe
bermeli? / Näçe tölemeli?**

*Bo:rjum nä:çe? / Nä:çe
vermeli? / Nä:çe tölömölü?*